

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРІЯ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ І
КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма Журналістика

Спеціальність **061 «Журналістика»**

Галузь знань **06 «Журналістика»**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Теорія масової комунікації і комунікаційні технології
Викладач (-і)	Пристаї Галина Іванівна
Контактний телефон викладача	+380966220786
E-mail викладача	galina.prystai@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Вівторок, 20:00–21:00 (онлайн)

2. Анотація до навчальної дисципліни

Для набуття основних журналістських навичок в ідентифікації ознак масової комунікації й маніпуляційних дій-комплексів сучасному здобувачеві вищої освіти необхідно засвоїти систему методів, які пропонує навчальна дисципліна «Теорія масової комунікації і комунікаційні технології». На початку курсу подається інформація про актуальність, об'єкт і предмет, структуру навчальної дисципліни. Запропоновано основні особливості масової комунікації, подано аналіз деяких сучасних і класичних теорій масової комунікації, медіа й класифіковано прикладні соціально-комунікаційні технології з позицій теорії інмутації суспільства. Розглядаються методологічні й праксеологічні проблеми теорії масової комунікації (медіа) і прикладних соціально-комунікаційних технологій.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою навчального курсу «Теорія масової комунікації і комунікаційні технології» є пропонування теоретичних основ теорії масової комунікації (медіа) і прикладних соціально-комунікаційних технологій, врахування й закріплення знань, отриманих студентами в межах курсу, поповнення уявлення про сучасні й класичні теорії масової комунікації (медіа) та комунікаційні технології, а також прищеплення навичок їхнього використання.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

- Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі соціальних комунікацій, що передбачає застосування положень і методів соціально-комунікаційних та інших наук і характеризується невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- ЗК01. **Здатність.** Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. **Знання.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК04. **Комунікація.** Здатність до пошуку, оброблення й аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК05. **Уміння/навички.** Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Фахові компетентності спеціальності:

- СК 01. Здатність використовувати спеціалізовані концептуальні знання з теорії та історії журналістики, новітні технологічні досягнення для розв'язання задач дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері журналістики;

- СК 02. Здатність критично осмислювати проблеми у сфері журналістики та дотичні до них міждисциплінарні проблеми.

Програмні результати навчання:

- ПР01. Пояснювати свої виробничі дії та операції на основі отриманих знань
- ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції;
- ПР05. Використовувати сучасні інформаційні й комунікаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних завдань.
- ПР13. Передбачати реакцію аудиторії на інформаційний продукт чи на інформаційні акції, зважаючи на положення й методи соціальнокомунікаційних наук.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	18
семінарські заняття / практичні / лабораторні	22
самостійна робота	50

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	061 Журналістика	2	основний

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб
Тема 1. Теорії і структура масових комунікацій. Види масових комунікацій (медіа).	2	2	4
Тема 2. Класичні й сучасні теорії мас-медіа. Масифікація суспільства через мас-медіа.	2	2	6
Тема 3. Оцінки діяльності мас-медіа. Організація масмедійної діяльності. Форми масмедійного виробництва.	2	2	6
Тема 4. Аудиторія масмедіа. Медіа-ефекти: історія	2	4	6

та специфіка досліджень.			
Тема 5. Роль штучного інтелекту як засобу комунікації у процесі трансформації медіа середовища.	2	2	6
Тема 6. Основні поняття теорії медіа, структура, види, функції, зв'язки соціально-комунікаційних технологій у системі масових комунікацій (медіа).	2	2	6
Тема 7. Історія виникнення й формування теорій комунікаційних технологій у системі масових комунікацій (медіа).	2	2	6
Тема 8. Технології мутації та інмутації в системі масових комунікацій (медіа).	2	4	6
Тема 9. Масові соціально-комунікаційні технології війни та захисту від неї.	2	2	4
РАЗОМ:	18	22	50

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Поточне тестування та самостійна робота- 50 балів. Підсумкова письмова робота (екзамен) – 50 балів.
Вимоги до письмових робіт	Письмова робота складається з трьох теоретичних та одного практичного завдання.
Семінарські заняття	Робота на семінарському занятті оцінюється за однобальною шкалою в залежності від повноти відповіді студента.
Умови допуску до підсумкового контролю	Для отримання допуску до підсумкового контролю студентові необхідно отримати мінімум 20 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Підсумковий контроль	Екзамен (письмова форма; тест – 20 запитань-тверджень з одним правильним варіантом із чотирьох; одна правильна відповідь – 2,5 бали; 20 правильних відповідей – 50 балів).

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові (творчі) роботи:	Підготувати й записати на відео в програмному забезпеченні «Скайп» інтерв'ю з представником цікавої професії. <u>Вимоги до технічного оформлення запису:</u> 1) хронометраж 15 хвилин; 2) наявність «заставки» (у перших кадрах запис теми «Інтерв'ю з представником цікавої професії»;
---------------------------	---

3) наявність запису в «заставці» про ПІБ учасників інтерв'ю та їхньої соціальної ролі: студент-інтерв'юер і назва фаху інтерв'юйованого;

4) наявність прикінцевих кадрів із записами ПІБ монтажера запису й консультанта (помічника – якщо такий був), місця і міста зйомок; знаку авторського права ©.

Вимоги до змісту контенту:

1) кількість запитань до інтерв'юйованого (далі – візаві) повинна бути не менше 8-ми;

2) на початку інтерв'ю необхідно задати запитання вашому візаві про те, чи згоден він(вона), щоб після офіційного узгодження тексту розшифровки відеозапису він був викладений у соцмережу: згода інтерв'юйованого повинна бути відвертою, тобто проговореною, наприклад, словами: «Так, я згодний(-на) із тим, що запис інтерв'ю зі мною може бути демонстрований у соцмережах й опублікований у вигляді книжки».

Вимоги до локації (місця зйомок):

1) інтерв'ю необхідно записати на платформі «Скайп»;

2) за спиною студента не повинно бути предметів сімейного побуту (наприклад, фотографій або речей членів родини, відкритих шаф, дверей у спальню чи кухню);

3) обличчя учасників інтерв'ю повинні бути чітко видимими, для чого рекомендується джерело світла направити на обличчя.

Вимоги до габітарного іміджу (зовнішнього вигляду, артикуляції, пози, жестів) учасників інтерв'ю:

1) необхідно мати охайний вигляд, зачіску, макіяж (дівчатам і жінкам, якщо в цьому є потреба й бажання);

2) вимовляти запитання й репліки необхідно з чіткою артикуляцією звуків;

3) не варто гойдатися в кадрі;

4) не варто розмахувати руками;

5) не варто нервово посміхуватися або запинатися, або повторювати запитання;

6) не варто хвалити, оцінювати або підбадьорювати інтерв'юйованого словами: «Гарно!», «Це дуже цікаво!», «Супер!».

Академічна доброчесність:	Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Списування під час контрольних модульних робіт та екзамену заборонені (зокрема з використанням мобільних девайсів).
Відвідування занять:	Відвідування занять оцінюється таким чином: – лекції – 1 бал; – практичні (семінарські) заняття – 1 бал; – творче завдання (інтерв'ю з представником цікавої професії) – 19 балів; – іспит (залік) – за встановленим зразком (тестові завдання: правильна відповідь на одне запитання чи твердження – 2,5 бали; у тесті-іспиті – 20 запитань-тверджень, отже, за всі правильні відповіді здобувач може отримати 50 балів. Відвідування занять передбачає активну роботу здобувача під час практичного (семінарського) заняття й присутність під час лекції.

	Відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021р.). Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvania_nove2.pdf Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ “Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.). Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvania_nove2.pdf
Невідповідна поведінка під час заняття	Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти» Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhe

	<u>nnia-pro-poriadok-perevedennia-vidrakhuvannia-ta-ponovlennia-studentiv-vyshchikh-zakladiv-osvity-1996.pdf</u>
Додаткові бали	Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також, за рішенням кафедри журналістики студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019) Покликання: <u>https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</u>
Неформальна освіта	Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus, ВУМonline та Coursera за відповідних предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) Покликання : <u>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</u>

8. Рекомендована література

Основна література

1. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підручник. К.: Просвіта, 2008. 260 с.
2. Мак-Квейл Д. Теорія масової комунікації. Пер. з англ. О. Возьна, Г. Сташків. Львів: Літопис, 2010. 538 с.
3. Холод О. М. Комунікаційні технології: підручник Київ : Центр учбової літератури, 2013. 213 с.

Рекомендована література для поглибленого вивчення

1. Галамба М. Інформаційно-психологічна складова терористичної діяльності. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.justinian.com.ua/article.php?id=2464>

2. Ганжа Б. Чорторий [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://clipnews.info/newstopic.htm?id=9390>
3. Даниленко Н. Засоби масової комунікації і політична соціалізація особистості / Н. Даниленко // Соціальна психологія. 2004. № 4 (6). С. 61–70.
4. Квіт С. М. Масові комунікації : підручник. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. С. 12.
5. Климанська Л. Д. Соціально-комунікативні технології в політиці: таємниці політичної «кухні» : монографія. – Львів : Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2007. 332 с.
6. Клінкова Т. О. «Розповідь про потворного карлика» як засіб негативізації українських політиків у ЗМІ. Мас-медіана інмутація суспільства: монографія [за ред. О. М. Холода]. Кривий Ріг–Запоріжжя, 2009. С. 7–68.
7. Коновець О. Ф. Масова комунікація : теорії, моделі, технології : навч. посіб. К. : ЛГУ, 2009. 266 с.
8. Кравченко Н. О. Наслідки та дії теорії інмутації суспільства. Теорія інмутації суспільства : pro et contra : колективна монографія [за ред. О. М. Холода; автори : Борисенко Д. О., Васишин Р. Я., Дзенник С. В. та ін.]. К. : КиМУ, 2011. 79–91.
9. Луман Н. Реальність мас-медіа [за ред. Іванова В. та Мінакова М.]. К. : ЦВП, 2010. 158 с.
10. Матвієнко В. Я. Соціальні технології. К. : Українські пропілеї, 2001. С. 78.
11. Почепцов Г. Г. Медіа: теорія масових комунікацій : навч. посіб. К. : Альтерпрес, 2008. С. 28–29.
12. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://issuu.com/the_communication/docs/19-26
13. Почепцов Г. Г. Теорія комунікації. К.: Видавничий центр "Київський університет", 1999. 308 с.
14. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підруч. К. : Просвіта, 2008. 260 с.
15. Різун В. В. Теорія масової комунікації : підруч. для студ. Галузі 0303 «журналістика та інформація». К. : Видавничий центр «Просвіта», 2008. С. 55, 151.
16. Степура О. У ніч, коли внутрішні війська крокували на майдан... [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.tema.in.ua/article/2513.html>
17. Фіншбейн М. Російські спецслужби провадять спецоперації проти України, спрямовані на підірив її суверенітету й незалежності. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://ukrajinciberlinu.wordpress.com/>
18. Холод О. М. Соціальні комунікації : соціо- і психолінгвістичний аналіз : навч. посіб. / О. М. Холод. [2-е вид., доп. і випр.]. К. : Київський міжнародний університет; Українська асоціація психолінгвістів, 2010. 304 с.
19. Холод О. М. Теорія інмутації суспільства : монографія. К. : КиМУ, 2011. 305 с.
20. Холод О. М. ЗМІ та імідж політиків: монографія. К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2004. 342 с.
21. Холод О. М. Інмутація суспільства в гіпермаркеті свідомості : монографія. У 3-х томах. Том 1 : Теорія інмутації суспільства. К. : КиМУ, 2010. 178 с.
22. Холод О. М. Комунікаційні технології (у теорії інмутації) : навч. посіб. К. : КиМУ, 2010. 147 с.
23. Холод О. М. Соціальні комунікації : психо- та соціолінгвістичний аналіз : навч. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2008. 246 с.
24. Холод О. М. Медіа й теорії соціальних комунікацій: монографія. К.: Видавничий центр ВНЗ «Інститут реклами», 2017. 340 с.
25. Холод О. (2022). Квантова журналістика: монографія. Київ: Інтерсервіс, 322.
26. Fleischer A. Taking heat. The president, the press, and my years in the White House. New York, 2005. P. 4.
27. Goban-Klas T. Media i komunikowanie masowe. Teorie i analizy prasy, radia, telewizji i Internetu. – Warszawa-Krakow: Wydawnictwo naukowe PWN, 1999. 336 s.
28. Lipmann W. Public Opinion. New York : Macmillan, 1922. P. 29.

Інформаційні ресурси

1. Інформаційні технології [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://uk.wikipedia.org/wiki/>
2. Інформаційна влада. Засоби масової комунікації [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.br.com.ua/referats/Politologiya/24884.htm>
3. Політична пропаганда [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://ukrref.com.ua/index.php?id=MTAzMtM=&g=2>
4. Почепцов Г. Г. Соціальні комунікації і нові комунікативні технології [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://issuu.com/the_communication/docs/19-26
5. Проблеми захисту від масованих інформаційно-пропагандистських операцій [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/book/Litv/009_1.htm